

2. 6. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Mohou insolvenční správci zpeněžovat dle ust. § 76 odst. 2 exekučního řádu kladívkem exekutorovým?

Zřejmě nelze nesouhlasit s citací George Santayana: „Kdo nezná svou minulost, je odsouzen ji opakovat.“ Tato moudrá rada je určitým východiskem pro rozklíčování otázky, zda lze v rámci insolvenčního řízení zpeněžit majetek způsobem dle ust. § 76 odst. 2 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech („EŘ“), tj. exekuční dobrovolnou dražbou.

Primární otázkou je, zda výčet uvedený v ust. § 286 odst. 1 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále též „IZ“) je výčtem demonstrativním či taxativním. Již z jazykového výkladu lze dovodit, že se jedná o výčet taxativní (např. absence slov.: „zejména“). Tentýž závěr lze vyvodit z argumentu, že IZ je komplexní právní úpravou (systematický výklad). Z historického vývoje předmětného ustanovení lze závěr, že se jedná o taxativní výčet, toliko potvrdit. Ustanovení § 286 odst. 1 IZ je svým obsahem konzistentní s úpravou obsaženou v zákoně č. [328/1991](#) Sb., o konkurzu a vyrovnání (dále též „ZKV“).

Dle ust. § 27 ZKV účinném ve znění do 30. 4. 2000[1] bylo možno majetkovou podstatu dlužníka zpeněžit buď prodejem věcí způsobem upraveným v ustanoveních o výkonu rozhodnutí soudem, nebo prodejem mimo dražbu.[2] Ačkoliv v okamžiku nabytí účinnosti zákona bylo možno movitý majetek a práva s výjimkou práv věcných zpeněžit rovněž podle zákona č. 174/1950 Sb., o dražbách mimo exekuci, nebyl zákonodárcem tento způsob zpeněžení majetku do textu ust. § 27 ZKV zahrnut. Z důvodové zprávy pak vyplývá, že úmyslem zákonodárce bylo skutečně umožnit zpeněžení majetku náležejícího do majetkové podstaty toliko způsoby uvedenými v ust. § 27 ZKV, a to za zákonem přesně stanovených podmínek.[3] Ostatně tento závěr potvrdil i Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí sp. zn. 4 Ko 300/98, ve kterém uvedl, že zpeněžováním konkurzní podstaty se zásadně realizuje dle § 27 zákona o konkurzu a vyrovnání, a to buď prodejem upraveným v ustanovení o výkonu rozhodnutí soudem, nebo prodejem mimo dražbu.[4]

Taxativní povahu výčtu způsobů zpeněžování majetkové podstaty dlužníka podle ZKV potvrdily i jeho další novely, které toliko zohlednily přijetí zákona č. [26/2000](#) Sb., o veřejných dražbách, (dále též „ZVD“). Způsob zpeněžení majetku dlužníka veřejnou dražbou dle zvláštního zákona byl do ZKV zařazen zákonem 27/2000 Sb., přijatým právě k provedení ZVD tak, aby bylo možno zpeněžovat majetek podle ZVD. Z historických souvislostí tedy plyne, že byl myšlen toliko konkrétní zákon

(rozuměj ZVD) a nejednalo se o obecné zmocnění pro prodej majetku dražbou dle jakéhokoliv jiného zákona. Poznámka pod čarou připojená k ust. § 27 odst. 1 ZKV označující za zvláštní zákon ZVD toliko akcentovala jednoznačný úmysl zákonodárce. Tedy se plně uplatní závěry obsažené v usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2002, sp.zn. II. ÚS 184/02, které je rozhodnutím pozdějším než nález Ústavního soudu ze dne 2. 2. 2000, sp.zn. I. ÚS 22/99. Nový insolvenční zákon způsobem zpeněžení majetku bez dalšího do ust. § 286 odst. 1 převzal ze ZKV a pouze dále specifikoval podmínky jejich užití. Z obsahu ust. § 286 odst. 1 IZ vyplývá, že nedošlo ke změně koncepce daného ustanovení z taxativního na demonstrativní a ani v průběhu platnosti IZ nedošlo k žádné nepřímé novelizaci způsobů zpeněžení.

Vyplývá-li ze shora uvedeného, že výčet zpeněžení uvedený v ust. § 286 odst. 1 IZ je výčtem taxativním, zůstává otázkou, zda lze zpeněžení dle ust. § 76 odst. 2 EŘ subsumovat pod některý ze způsobů zpeněžení stanovených v ust. § 286 odst. 1 IZ. Rozumnou argumentací se jeví, že subsumpce možná není, a to za použití teleologického výkladu, neboť smyslem a účelem komplexní úpravy zpeněžení dle ust. § 286 odst. 1 IZ bylo zdůraznění právní jistoty zvýšením transparentnosti zpeněžení majetkové podstaty,[5] posílením kontrolních mechanismů u zpeněžení veřejnou dražbou a přímým prodejem v podobě ingerence věřitelského výboru a insolvenčního soudu a dále zavedením možnosti přezkumu platnosti zpeněžení.

Jak již bylo uvedeno výše, insolvenční zákon převzal způsobem zpeněžení majetkové podstaty ze ZKV, tyto dále rozvedl a stanovil podmínky pro jejich využití. První možný způsob zpeněžení majetkové podstaty, který IZ nabízí, je dle ust. § 286 odst. 1 písm. a) IZ zpeněžení majetku ve veřejné dražbě dle zvláštního zákona. Dobrovolnou dražbu dle EŘ však pod tento způsob zpeněžení nelze podřadit.

Za stěžejní rozdíly mezi oběma typy dražeb lze považovat přípustnost opravných prostředků a skutečnost, že při dražbě dle ZVD není možné se od textu tohoto zákona z důvodu jeho veřejnoprávní povahy odchýlit. U dobrovolné dražby dle ust. § 76 odst. 2 EŘ se postupuje přiměřeně dle tohoto zákona, přičemž ve spojení s ust. § 69 EŘ se na dražbu použijí přiměřeně i ustanovení zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též OSŘ) upravující výkon rozhodnutí prodejem movitých a nemovitých věcí. Zákon o veřejných dražbách byl přijat za účelem vytvoření obecné právní úpravy pro konání veřejných dražeb a nahrazení nevyhovující právní úpravy v podobě zákona o dražbách mimo exekuci,[6] přičemž se jedná o úpravu komplexní a kogentní neumožňující se odchýlit od ustanovení upravujících průběh dražby. Naopak u dobrovolné dražby dle EŘ se díky přiměřenému použití dvou procesních předpisů nepředpokládá bezvýhradní vázanost průběhu dražby zákonem. Postup dle zákona o veřejných dražbách při realizaci dobrovolné dražby dle EŘ přitom není zákonem předpokládán.[7]

S ohledem na zajištění co největší míry transparentnosti prodeje majetku v rámci insolvenčního řízení je právě skutečnost, že u dobrovolné dražby dle ust. § 76 odst. 2 EŘ je postupováno dle procesních předpisů pouze přiměřeně, rozhodujícím rozdílem mezi oběma typy dražeb, pro který nelze exekuční dražbu dobrovolnou subsumovat pod veřejnou dražbu dle ZVD. Je potřeba akcentovat i skutečnost, že při dražbě dle § 76 odst. 2 EŘ přechází vlastnické právo na vydražitele v souladu s ust. § 330 a 336l odst. 2 OSŘ příklepem. Insolvenční zákon však výslovně v ust. § 7, část za středníkem vylučuje užití relevantní části OSŘ, neboť zde absentuje výslovný odkaz.

Z důvodů uvedených výše nelze dobrovolnou dražbu dle EŘ podřadit ani pod způsob zpeněžení majetkové podstaty dle ust. § 286 odst. 1 písm. b) IZ, kterým je prodej majetku dlužníka podle ustanovení OSŘ o výkonu rozhodnutí. Dobrovolná dražba dle ust. § 76 odst. 2 EŘ je pojata jako další činnost exekutora, která se odlišuje od exekuce na majetek dlužníka, a to zejména v tom ohledu, že při provedení dražby postupuje soudní exekutor přiměřeně dle EŘ a OSŘ. Soud je však OSŘ vázán a nelze tedy uvažovat o toliko přiměřené aplikaci tohoto předpisu. Naproti tomu při dobrovolné dražbě

dle EŘ může být s ohledem na přiměřenou aplikaci právních předpisů průběh dražby smlouvou upraven odlišně. Tento stěžejní rozdíl v povaze obou způsobů zpeněžení majetku nepřipouští podřazení dobrovolné dražby dle EŘ pod ust. § 286 odst. 1 písm. b) IZ.

Posledním způsobem zpeněžení majetkové podstaty dlužníka je přímý prodej mimo dražbu. Ani v tomto případě by nemělo být možné dobrovolnou dražbu dle § 76 odst. 2 EŘ pod ust. § 286 odst. 1 písm. c) IZ podřadit. Prodej mimo dražbu je dlouhodobě obecně chápán jako prodej z volné ruky podle ustanovení občanského zákoníku (dříve i obchodního zákoníku), kdy nabyvatel získává vlastnické právo převodem;^[8] na základě smluvního vztahu mezi ním a prodávajícím insolvenčním správcem. Již ze samotné povahy dobrovolné dražby, kdy k nabytí vlastnického práva dochází příklepem, vyplývá, že dobrovolnou dražbu dle EŘ by nemělo být možno podřadit pod tento způsob zpeněžení majetkové podstaty. Pokud by tomu tak bylo, tak by zde vznikl zásadní nežádoucí střet dvou právních úprav, a to korektivů v podobě účinnosti smlouvy o prodeji obsažených v ust. § 289 IZ oproti nabytí vlastnického práva příklepem. Vznikla by celá série možných scénářů, které by založily právní nejistotu v zásadní otázce vlastnického práva, které je chráněno až v ústavní rovině. V předeslaném směru nutno zohlednit konstantní judikaturu Ústavního soudu, ze které jasně plyne, že jednoduché právo musí být vykládáno tak, aby nedocházelo k zásahům do práv chráněných v ústavní rovině. Ostatně, pokud by subsumpce byla možná, bylo by nutno tuto aplikovat i na reparační mechanismy uvedené v ust. § 289 odst. 2 IZ.

Lze tedy uzavřít, že dobrovolná dražba dle ust. § 76 odst. 2 EŘ není přípustným způsobem zpeněžení majetku náležejícího do majetkové podstaty dlužníka.

JUDr. Jaroslav Brož MJur,
advokát a insolvenční správce

[BROŽ BROŽ VALA advokátní kancelář s.r.o.](#)

Marie Steyskalové 767/62
616 00 Brno

Tel.: +420 541 245 475
Fax: +420 541 321 393
e-mail: brno@bbv-ak.cz

ve spolupráci s **JUDr. Janou Petřů**

[1] Do nabytí účinnosti zákona č. [27/2000](#) Sb., a zákona č. [105/2000](#) Sb.

[2] STEINER, Vilém. Zákon o konkursu a vyrovnání: komentář : podle novely č. [94/1996](#) Sb. 4. aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde, 1996. ISBN 80-7201-033-6.

[3] Sněmovní tisk 675: Vládní návrh zákona o konkursním a vyrovnávacím řízení. In: Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[4] Rozhodnutí uvedené v publikaci ZELEŇKA, J., MARŠÍKOVÁ, J. Zákon o konkursu a vyrovnání a předpisy související: komentář. 2. podstatně přepracované a doplněné vydání podle stavu k 1. 2. 2002. Praha: Linde Praha, a.s. - Právnícké a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořinkové a Jana Tuláčka, 2002.

[5] Sněmovní tisk 1128: Vládní návrh zák., kterým se mění souvis. zákony o dražbách. In: Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky [online]. [cit. 2016-03-17]. Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[6] Sněmovní tisk 157: Vládní návrh zák., kterým se mění souvis. zákony o dražbách. In: Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky [online]. [cit. 2016-03-17]. Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[7] HÁSOVÁ, Jiřina. Insolvenční zákon: komentář. 2. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-555-8.

[8] HÁSOVÁ, Jiřina. Insolvenční zákon: komentář. 2. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-555-8.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)